

Leiden

De geveltuin

De geveltuin

Stadsnatuur voor de deur

Een geveltuin is een tuin tegen de gevel van het huis. Een gelichte stoeptegel met een stokroos of een zonnebloem kan al een geveltuin genoemd worden. Geveltuinen brengen kleur en natuur in een overwegend 'stenen omgeving'. Je gaat sneller buiten zitten, kinderen kunnen er plezier aan beleven en de buurt wordt er gezelliger van. Geveltuinen zijn gewoon leuk!

Geveltuinen hebben allerlei leuke bijeffecten: ze zorgen voor warmte-isolatie in de winter en houden in de zomer het huis lekker koel. Ze beschermen de muur tegen wind en regen, nemen stof en andere verontreinigingen op. Bovendien werkt een geveltuin geluidsisolierend.

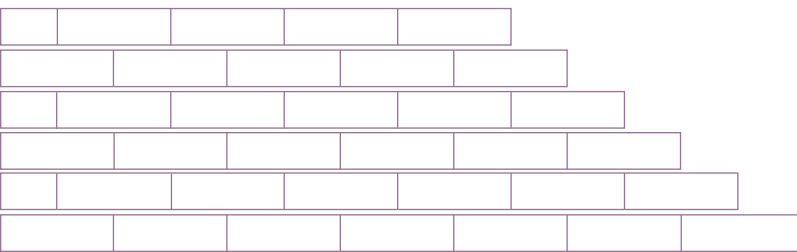
Woonomgeving

Spelregels

Geveltuinten mogen in principe overal waar dat kan aangelegd worden. Om overlast of andere ongewenste effecten te voorkomen, is een aantal spelregels opgesteld waaraan de aanleg en het onderhoud van de geveltuin moet voldoen.

- Een geveltuin mag aangelegd worden als de stoep breed genoeg is. Er moet loopruimte overblijven van minimaal 1.20 meter en de tuin mag maximaal 45 centimeter breed zijn.
- De huiseigenaar moet akkoord zijn met de aanleg, vooral als het zelfhechtende klimplanten betreft of wanneer u latwerk tegen de muur aanbrengt.
- De tuin mag geen overlast veroorzaken. Voorkom dat voorbijgangers zich prikken of ergens tegenaan botsen; laat de planten niet over de straat heen hangen.
- Bomen mogen niet gebruikt worden: ze hebben te veel ruimte nodig, kunnen de gevel ontzetten of problemen met kabels en leidingen veroorzaken.
- In winkelstraten mogen geen geveltuinten aangelegd worden.
- Bij verhuizing moet de volgende bewoner de verantwoordelijkheid voor de geveltuin op zich nemen, anders moet de straat weer in de oorspronkelijke staat worden teruggebracht.
- Pas op voor kabels en leidingen! Als die aanwezig zijn kunt u uw tuin ook verhoogd aanleggen, door middel van bakstenen, stapelblokken of paaltjes.
- Bij werkzaamheden aan kabels of leidingen zou het kunnen zijn dat de geveltuin verwijderd moet worden of beschadigd raakt. De gemeente kan daarvoor helaas geen verantwoordelijkheid dragen.

Tips

Hieronder volgt een aantal tips voor het aanleggen en onderhouden van een geveltuin.

Aanleg van de geveltuin

- Is de stoep te smal voor een geveltuin, gebruik dan plantenbakken, tonnen of hangbakken. Zo heeft u toch wat groen aan de gevel. Of verwijder slechts één tegel en plant een klimplant.
- Is de stoep breed genoeg, verwijder dan een rijtje tegels langs de gevel en schep het zand voorzichtig weg.
- Gebruik verwijderde tegels als opstaande rand langs de geveltuin. U raakt de tegels niet kwijt en er ontstaat extra ruimte voor aarde.
- Vul het gat met tuingrond.
- Maak na het planten de grond goed vochtig. Regelmatig water geven is van levensbelang voor de planten (vooral als de tuin verhoogd is of als er bakken gebruikt zijn).
- Het beste is om uw geveltuin aan te leggen in overleg met de burens. Gezamenlijk komt men vaak op meer en betere ideeën en wie weet ontstaat er op die manier een geveltuin in de hele straat.
- Gebruik zoveel mogelijk duurzaam geproduceerde en milieuvriendelijke materialen. Koop bijvoorbeeld geen tropisch hardhout zonder keurmerk, gebruik geen zink of koper.
- Is er een boomspiegel in de buurt die u wilt inzaaien of inplanten? Bel het Servicepunt Woonomgeving, tel.: 516 55 01, want daar zijn prima afspraken over te maken!

Onderhoud

- Langs een gevel blijft het relatief droog. Geef de tuin daarom regelmatig water!
- Als er plek is voor een regenton: zet er een neer! Regenwater is gratis en spaart het milieu.
- Af en toe bemesten kan geen kwaad en het weghalen van dode bloemen bevordert de groei.
- Let bij de aanschaf van planten op de plaats waar ze het liefst staan. Sommige planten staan liever in de zon en anderen juist in de schaduw.
- Snoei snelle groeiers op tijd, om te voorkomen dat ze bijvoorbeeld in de goot groeien of voetgangers hinderen.
- Snoei in de winter of het vroege voorjaar nadat de bessen zijn opgegeten door vogels en voordat ze willen broeden (half maart).
- Probeer de geveltuin verder zoveel mogelijk zijn natuurlijke gang te laten gaan. Vogels houden van dichte struiken en insecten overwinteren tussen dode blaadjes en takken.

Welke planten en bloemen?

Welke soorten planten of bloemen het best in uw geveltuin passen, hangt af van de plaats van de tuin en uw persoonlijke voorkeuren. Een geveltuin op het zuiden vraagt om andere planten dan een geveltuin op het noorden. Voorbeelden van plantensoorten komen van nature in Nederland voor. Ook is er aandacht voor soorten die vogels, vlinders of insecten aantrekken.

Struiken waar vogels op af komen

Struiken met bessen trekken vogels. Bijkomend voordeel is dat vogels, zoals merels of zanglijsters, voorkomen dat er teveel slakken in de geveltuin komen. Struiken om te schuilen of waarin ze een nest kunnen maken zijn ook in trek bij vogels. Met andere woorden: dichte struiken, bij voorkeur met doorns.

Enkele voorbeelden

1. **klimop** (ook handig tegen graffiti!): leidt zichzelf langs de gevel en is een prima nestgelegenheid voor mussen, kan in de schaduw staan (maar hoeft niet) en bloeit van september tot december (geel/groen). Overigens wordt de klimop door bepaalde vlinders gebruikt om eitjes op te leggen.
2. **vuurdoorn**: geeft nest- en schuilgelegenheid en voedsel voor dieren (bessen), staat het liefst op een half zonnige plaats en bloeit van mei tot juni (wit).
3. **meidoorn**: goede schuilplaats voor vogels. Geeft ook veel bessen. Moet op een zonnige plaats staan en bloeit van mei tot juni (wit).
4. **kamperfoelie**: heeft als klimplant een beetje steun nodig. Geeft bessen voor vogels, kan overal staan en bloeit eind mei (wit, geel of roze).
5. **hulst**: een goede schuilgelegenheid voor dieren en geeft bessen voor vogels. Kan in de schaduw staan en bloeit (wit) van mei tot juni (ook hier leggen vlinders graag eitjes op).

Planten waar vlinders op af komen

Goede vlinderplanten zijn planten met veel nectar in de bloem. Vlinders houden van beschutting en van zon, sterker nog: ze kunnen pas vliegen als de zon schijnt en het minstens 15°C. is. Een beschutte zuidgevel leent zich daarom het best voor vlinderplanten. Onderstaande lijst is slechts een top tien van planten die allemaal graag in de zon staan. Er zijn natuurlijk veel meer soorten bloemen die vlinders aantrekken, vraag het eens aan uw plantenverkoper.

1. **vlinderstruik:** bloeit van zomer tot herfst (struik, wit of paars).
2. **tijm en marjolein:** bloeit in de zomer (ook prima te gebruiken in de keuken!).
3. **lavendel:** bloeit in de zomer.
4. **sleutelbloem:** bloeit in het voorjaar (geel).
5. **herfstaster:** bloeit in de herfst (lila/blauw).
6. **beemdkroon:** bloeit in de zomer (lila).
7. **koninginnekruid:** bloeit in de zomer (licht paars).
8. **kleinbladige sering:** bloeit in de lente (wit of roze).
9. **boerenjasmijn:** bloeit in de lente (wit).
10. **hysop:** bloeit in de zomer en nazomer (blauw).

Planten waar bijen en hommels op af komen

Hommels, bijen en andere insecten komen op nectar af. Daarnaast selecteren ze bloemen op kleur. Typische hommels- en bijenplanten zijn:

1. veldsalie (blauw/paars).
2. echte koekoeksbloem (licht paars/lila).
3. grasklokje (blauw).
4. vingerhoedskruid (diverse kleuren).
5. stokroos (diverse kleuren).

Fonds Wijkinitiatieven

Als u met de hele straat (of een gedeelte daarvan) besluit tot de aanleg van een geveltuin, dan kunt in aanmerking komen voor een financiële bijdrage uit het Fonds Wijkinitiatieven. Dit fonds steunt overigens ook gezamenlijke initiatieven voor het inplanten van boomkransen, plantenbakken of een tuin. Ook hierbij geldt dat u gezamenlijk het groen aanlegt en onderhoudt. U kunt een folder met voorwaarden en een aanmeldingsformulier aanvragen bij het Servicepunt Woonomgeving, tel.: 516 55 01.

Vragen?

Heeft u nog vragen? U kunt terecht bij het Servicepunt van de dienst Milieu en Beheer, telefoonnummer:

071 - 516 55 01.

Colofon:

Tekst en beeld:
dienst Milieu en Beheer gemeente Leiden.

Opmaak en druk:
Stadsdrukkerij, Stadsbouwhuis
gemeente Leiden.

Aan de tekst in deze folder kunnen geen rechten worden ontleend.